

Висновки. При комбінації загальної анестезії з паравертебральною блокадою спостерігається значне покращення післяопераційної аналгезії у порівнянні з ізольованою загальною анестезією. Водночас відсутність моторного блоку та гемодинамічної нестабільності свідчить про безперечну перевагу комбінованої анестезії з використанням паравертебральної блокади перед загальною анестезією в комбінації з епідуральною.

ВІДТВОРЕННЯ ПРОЯВІВ РОЗЛАДІВ ОСОБИСТОСТІ У КІНЕМАТОГРАФІ

Олійник О., Горбатенко А.

Науковий керівник: проф. Скрипніков А.

Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології
Полтавський державний медичний університет

Мистецтво і внутрішній світ людини завжди були тісно взаємопов'язаними. За словами Арістотеля, «метою мистецтва є не подання зовнішнього вигляду речей, а розкриття їх внутрішнього значення» (Брентано Ф., 2003). Одним із найдивовижніших винаходів людства є кінематограф, який сьогодні посідає одне з провідних місць в мистецтві та взагалі в житті людей, незмінно ставши частиною їх культури, дозволяючи і навіть світогляду. Переглядаючи фільми, ми занурюємо себе не лише в події, зображені на екрані, а й у внутрішній світ персонажів, їх переживання, спостерігаємо за їх поведінкою, реакціями, ставимо себе на їх місце. Інтерес до психіки людини швидко зростає, сильніше приковується увага й до психічних розладів, які все частіше з'являються в екранах.

Метою роботи було проведення порівняння проявів розладів особистості з подіями, показаним у кінокартинах. Ми розглянули фільми, в яких продемонстровані нарцисичний, ананкастний, межовий, параноїдний та антисоціальний розлади особистості. Для дослідження було вибрано 5 кінофільмів: «Диявол носить Прада» Д. Френкеля, «Торкнуті» Г. Уелса, «Вічне сяйво чистого розуму» М. Гондрі, «Жертвуючи пішаком» Е. Цвика, «Політ над гніздом зозулі» М. Формана.

Розладом особистості є стійкі ригідні патерни довгої тривалості, які викликають значні порушення і які не є наслідками вживання певних речовин чи органічного захворювання. Одним з основних загальних діагностичних критеріїв розладів особистості є суттєве відхилення внутрішніх переживань і поведінки індивіда від загальноприй-

нятої норми. Це відхилення проявляється в когнітивній, емоційній сферах, контролі потягів і задоволення потреб та в особистісних стосунках. Характеризується постійністю, тотальністю та соціальною дезадаптацією.

Для нарцисичного розладу особистості характерні неадекватно завищена самооцінка, віра у свою винятковість, потреба в надмірній похвалі, демонстрація зверхньої поведінки й ставлення до інших, відсутність емпатії. Такі особи заздять іншим і вірять, що інші заздять їм. Героїня стрічки «Диявол носить Прада» – відома редакторка модного журналу Міранда Прістлі протягом всього фільму демонструє симптоми нарцисичного розладу особистості: вона зверхньо ставиться до інших, принижує підданих, має надзвичайно високу думку про себе, вважає, що її знають всі, нею хочуть бути всі і дивується, що хтось може про неї не чути. Також демонструє відсутність емпатії – може за будь-яку дрібницю звільнити працівника з роботи, легко зрадити колегу за для своїх амбіцій, вважає, що має якісь особливі привілеї, оточуючі повинні «читати її думки» і знати чого вона хоче. Міранда не дотримується меж у спілкуванні, вправно маніпулює своїм оточенням і змушує їх відчувати себе некомфортно, викликає сором та інші негативні емоції. У сім'ї у Міранди також важкі стосунки, вона мала часті розлучення.

Ананкастний розлад особистості характеризується невпевненістю у собі, надмірною педантичністю, увагою до деталей, обережністю та впертістю. Такі особи вимагають від інших, щоб вони робили все точно так само, як вони і відмовляються від співпраці, якщо хтось на це не погоджується. Можлива поява нав'язливих думок і потягів, а також ритуалів. У фільмі «Торкнуті» один із героїв, Алекс, має симптоми цього розладу, він на протязі всього фільму дотримується ідеального порядку в своїй кімнаті, дуже тривожиться, коли до нього заселяють сусіда, оскільки це порушить чистоту, яка потрібна йому понад усе. Алекс має ритуали, які полегшують його стан на випадок тривожної ситуації.

Межовий розлад особистості характеризується нестійкістю в стосунках, схильністю до імпульсивної і навіть ризикової поведінки, а також афективною нестійкістю і схильністю до самопошкоджень і навіть суїциду. Фільм «Вічне сяяння чистого розуму» показує відношення двох закоханих, один з яких страждає на межовий розлад особистості – головна героїня Клементина. Дівчина має нестабільне відношення до свого коханого, вона імпульсивна, іноді буває сумною і сльозливою, відчуває самотність. Також в її поведінці спостерігається і знева-

жливе ставлення аж до гнівливості, зокрема, відносно свого хлопця. У пориві негативних емоцій вона стирає пам'ять про свої відносини, але їй не стає легше від цього.

Параноїдний розлад особистості характеризується надмірною чутливістю до невдач, нездатністю пробачати образи, підозрілістю та схильністю до неправильного тлумачення нейтральних чи дружніх дій оточення як ворожих або зневажливих. У таких осіб часто спостерігається непохитна впевненість у власній правоті, завищена самооцінка, зарозумілість. Такі особи неохоче відкриваються іншим через страх, що це буде використано проти них. У фільмі «Жертвуючи пішаком» про відомого шахматиста Бобі Фішера ми можемо спостерігати яскраву симптоматику параноїдного розладу. Бобі ще з раннього дитинства проявляв не тільки надзвичайні здібності до шахів, а й схильність до надмірної реакції на невдачі, конфліктність та підозрілість. Дорослий Бобі має набагато яскравішу симптоматику, завдаючи явного дискомфорту оточуючим і самому собі. Його симптоми проявлялись у постійній підозрілості, хибній інтерпретації намірів оточення стосовно нього. Він часто конфліктував і був агресивним, а свої невдачі переживав надзвичайно вразливо.

Антисоціальний розлад особистості характеризується зневажливим ставленням до соціальних норм, імпульсивністю, агресивністю, низьким рівнем емпатії або взагалі її відсутністю та обмеженою здатністю до формування близьких стосунків. Такі особи легко піддаються агресії, схильні до брехні, їх поведінка важко піддається корекції. Спостерігаючи за персонажем МакМерфі, ми можемо побачити в нього характерні ознаки даного розладу: він імпульсивний, його легко спровокувати до агресії, він відразу кидає виклик режиму шойно переступивши поріг лікарні. Своїм злочинним діям поза межами лікарні МакМерфі знаходить беззаперечне, на його думку, виправдання.

Таким чином, можна припустити, що занурення у світ хворобливих переживань героїв, шляхом споглядання кіномистецтва, сприяє кращому розумінню проблем душевно хворих, подоланню стигматизації та прояву терпіння та співчуття стосовно них.